

ATS 14: 1 KYRKOMÅLNINGAR I UPPLAND FRÅN MEDELTIDENS SLUT. 7

börjat pryda gudshusen med målad dekoration. Det berättas om biskop Arnold i Roskilde, att han i början af 1100-talet lät förnya därvarande målningar, hvilket ju tyder på att dessa redan då hade en ej så obetydlig ålder. Från det nämnda århundradet anser man sig i Danmark hafva målningar bevarade i Jellinge kyrka.

I Sverige torde man icke kunna påvisa sådana äldre än 1200-talet. Bland dessa må nämnas de berömda målningarna i Bjersjö i Skåne samt en grupp i Småland och Östergötland i Vrigstads, Hjelmserys och Kaga kyrkor. De påminna icke blott sinsemellan om hvarandra, utan hafva äfven dekorationsmotiv, som mer eller mindre starkt ansluta sig till utländska¹. Då konstens utöfvande denna tid, åtminstone här i norden, låg i händerna på munkarne, förefaller det, såsom Hildebrand påpekar, mycket antagligt, att vi här hafva ett verk af cistercienserna i Nydala nära Vrigstad och Hjelmseryd, ett kloster, som 1144 grundades från Clairvaux. Att vi vid denna tid hafva att göra med inflytanden från Frankrike antaga äfven Kornerup (*Aarbøger for nordisk Oldkyndighed* 1868 och 1884) och Petersen. Från Cluny utsändes konstnärer till dotterklostren, på Absalons tid införskrefvos cisterciensermålare till Öm kloster och ännu 1308 likaledes benediktiner från Paris till Bergen.

Till den romanska perioden hör ännu målningarna i Estuna kyrka i Uppland, antagligen tillkomna ej långt

¹ Den af Hildebrand, *Den kyrkliga konsten under Sveriges medeltid* s. 77, afbildade bården från Vrigstad öfverensstämmar med en sådan i Hjörlande (Petersen, *Kalkmalerier* T. VII) och med den sammastädes s. 78 återgifna kan sammanställas ett par i Slaglille och Fjenneslev. Se Petersen T. VI och IV; jfr äfven Kraus, *Die Wandgemälde der St Georgskirche zu Oberzell auf der Reichenau* (1884) och Mantz, *La peinture française du IX:e siècle à la fin du XVI:e* (1897) s. 112 ff. Det stora af Gélis-Didot och Lafflée utgifna verket om det franska dekorationsmåleriet har ej varit mig tillgängligt.